

Tele kertem zsályával... (Völgyi Vera riportja a Ridikülnek)

Szerző Administrator
2014. szeptember 01.
Utolsó frissítés 2014. szeptember 01.

Szvorák Kati kertje

Huszonöt évvel ezelőtt, amikor a pesti belváros üvöltően zajos körútja mellől kiköltöztek a kis pilisi faluba, egyszer csak meghallották, hogy perceg a szű. Egy hét múlva már zavarta őket, hogy túl hangosan perceg. Szvorák Katalin, az egyik legnépszerűbb, különleges tehetségű dalénekesünk, a szentendrei zeneiskola népdal tanára, hazaérkezett akkor. És nem csak azért, mert csendmániás.

Ahogy becsukódik mögöttünk a kékre festett fakapu, körbeölel a délután puha békéje. Se utcazaj, se a sarki porta szálkásszűrű tacsokóinak ugatása nem szűrődik be. Olyan, mintha nem is lennének szomszédok. A kékre festett fakapu, a nagyra nőtt fák, bokrok védett világot rejtenek.

"Otthonról hozom a csend iránti vágyat - mondja házigazdánk. - Juhász nagyapám keveset szólt, de a szavának súlya volt. Építész-mérnök édesapám zárkózottságát is örökölttem. Csak anyai nagyapám volt nagy mesélő nálunk. Ez a kert számomra a nyugalmat jelenti, itt le tudok csendesedni, s megtalálom a belső harmóniát."

Az udvaron bakhátas, vándorköves út kapaszkodik felfelé a fehérre festett házhoz. A kert közepén víz koptat kövér kőveket, ha behunyam a szemem akár pataknak is gondolhatom, pedig csak ügyesen kialakított házi csobogó. Menetrendszerűen leszáll rá a délután félötös fekete rigó, inni egyet.

"Ötéves koromig egy háromszáz lelkes, kis felvidéki faluban, Pincen éltem. Kertünk végében folyt az Ipoly, sokszor ültünk a partján. Ezért is szeretem ezt a csobogót, jó hallgatni a hangját. Ha távolabbra nézek, idelátszanak a pilisi hegyek. Ez is a gyerekkoromat idézi, hisz húszéves koromig a Karancs dombjai őrizte Füleken éltem és tanultam."

A fák a férje ültette. Persze nem a kertépítés a szakterülete, így a fák húsz év alatt egymásra nőttek és állandó küzdelmet folytatnak a térért. Ez a látványterv nem rajzasztalon született. Talán ezért is ilyen felszabadultan természetes.

"A virágokat én ültettem. A kertészkedés kikapcsol. Hihetetlenül erősen kötődöm a földhöz, a természethez. Három-négyévesen már volt egy kiskapám, az anyai nagyszüleim engem is kivettek a földekre, és velük "dolgoztam". Tamás sokszor nem érti, miért töltök annyi időt a kerttel, de az én gondolataim akkor is szárnyalnak, amikor kapálok. Sokszor a csendes, belső monológjaim szülik a legjobb ötleteket, gondolatokat. A koncertekre is gyakran "fejben" készülök. Nem kell énekelnem ahhoz, hogy halljam a zenét!"

A vicces gömböcforma virágcserep, a kagylók, az ásványok, csengettyűk szerte szét - utazásokról mesélnek. A daráló, a felfüggesztett fűrés, a járom egy régi parasztgazdaság emlékei. Mindegyiken ott az imádott nagyszülők kéznyma.

"Hátha még a tiszta szobát látnád! - mondja Kati. - Egy az egyben a pinci mása, az ágyak, a tulipános ládák, képek és a nagypapa csizmája, ami most a mestergerendán függ, mind onnan valók. Vendégek szoktak itt aludni, de nyáron, nagy hőségben mi is leköltözünk. A ház régi része vályogból van, a nagy melegben is hűvös."

Véletlenül találtak rá a házra úgy 25 évvel ezelőtt. Bár Kati szerint nincs véletlen, nekik ide kellett kerülniük! Hazaérkeztek a szlovákok, és magyarok lakta faluba, ahol minden szót értettek - hisz az anyanyelvük mellett a szlovák is szülőföldjüket idézte.

"Eredetileg ez a ház egy parasztporta volt, az udvaron kemencével, ólakkal, füstölővel, budival. Ezt az ősalapot próbáltuk paradicsomivá varázsolni úgy, hogy mindezeket lebontottuk, meghitt zugokat teremtettünk, a házat rendbe hoztuk és L alakban kibővítettük. Amikor beköltöztünk, az első években örömmel eladásokat rendeztünk az udvaron a helybélieknek. Koncerteztünk, versmondó estet tartottunk. Bélyeges téglavolt a belépőjegy, ezeket aztán beépítettük a házba. A falubeliek hozták a sámlit, a kisseket, volt, hogy százan is összejöttek. Ma is fellépek falunapkor, gyereknapon, énekelek szlovákul is, magyarul is. Nagyon szeretik. Befogadtak. És ez jó érzés."

Ahogy a kertben sétálunk, úgy érzem, valaki figyel. Körbenézek. Az egyik virágcsapat mellől lapátszűrű, vicces kerámiamadár tart szemmel, nehezen komolyan vehető szigorral a képén. A neves énekművész, keramikus, Csavlek Etelka "hahagája" pompásan érzi magát a szabadban. Ilyen madár persze nincs, csak Gerald Durrell találta ki, de ha lenne, ilyen lenne. És jól meglepne a kert többi énekesével.

"Imádom a madarakat. Néha hihetetlen hangerővel csivitelnek. Egy alkalommal a zeneakadémiai tanítványaimmal a csobogó mellett énekeltünk, és azt vettük észre, hogy a madarak versenyre keltek velünk. Ráerősítettek. Aztán a kutyák is belevonítottak a próbába. Itt és így kezdett a négytagú "Szvorák Vokál". Több mindent kipróbáltunk, a többszólamúságot, nyelveket cseréltünk, a régi zene, az egyházi zene népdalokká alakult. Azóta is járjuk ezzel a koncerttel az országot és készült lemezünk is, A Capella címmel."

Hűvös dinnyével és citromfüves limonádéval kínál a fedett, oldala nyitott szaleliben. Ráérős beszélgetésekre kitalált hely. Kati arról mesél, hogy a kert, a természet a különböző témájú és hanganyagú lemezein is megjelenik.

"Majdnem minden népdal a szerelemről szól, természeti képpel indít. Én kimenék kiskertembe virágom nézni. Vagy: Tele kertem zsályával, szerelemnek lángjával. A virágok a nőiséget fejezik ki. A tulipán formája, a nemiségünk szimbóluma is. Ebben a kertben az én női lelkem is benne van. Talán a kert maga is nőnemű."